

Sygn. akt III UK 58/17

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski

w sprawie z odwołania W.M.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.
o prawo do emerytury,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 20 grudnia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].
z dnia 10 listopada 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...]. na rzecz
adwokata R.C. 120 zł (sto dwadzieścia) powiększone o kwotę
podatku od towarów i usług tytułem nieopłaconej pomocy
prawnej, udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...]. wyrokiem z 10 listopada 2016 r. oddalił apelację odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego w L. z 10 marca 2016 r. zmieniającego decyzję organu rentowego z 29 kwietnia 2015 r. i ustalającego odwołującemu się prawo do emerytury od 20 marca 2012 r. oraz oddalającego odwołanie w pozostałym zakresie. Odwołujący się apelacją zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w części, to jest w zakresie oddalenia odwołania.

Wyrok Sądu Apelacyjnego odwołujący się, reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu, zaskarżył w całości. Zarzucono naruszenie art. 227 i

art. 382 k.p.c. przez pominięcie części zebranego w sprawie materiału dowodowego, a mianowicie opinii lekarzy biegłych sądowych z 19 listopada 2014 r. wydanej w sprawie o sygn. akt VII U [...], załączonej w poczet dowodów niniejszego postępowania, co miało istotny wpływ na wynik sprawy i w konsekwencji doprowadziło do stwierdzenia, że ubezpieczony nabył prawo do emerytury od 20 marca 2012 r., podczas gdy data winna być ustalona na dzień wystąpienia z pierwotnym wnioskiem, to jest na dzień 28 października 2008 r.

Jako okoliczność uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik skarżącego wskazał na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a mianowicie, czy stwierdzenie w późniejszym okresie opinią biegłych stanu niezdolności do pracy, winno być brane pod uwagę przez Sąd, w sytuacji gdy we wcześniejszym okresie niezdolność do pracy była ustalana odmiennie co do zasady lub co do daty powstania tejże niezdolności. Ponadto, zdaniem pełnomocnika skarżącego, poważnej analizy wymaga zagadnienie odnoszące się do prawidłowego wskazania daty nabycia przez skarżącego prawa do emerytury. Zdaniem skarżącego prawo to powinno być ustalone na dzień wystąpienia z pierwotnym wnioskiem, to jest na dzień 28 października 2008 r., bowiem z przeprowadzonej w sprawie opinii biegłego wynika jednoznacznie, iż w tym czasie zaszły okoliczności uzasadniające przyznanie prawa do emerytury z tą datą. Skarżący wskazał, że w toku postępowania toczącego przez Sądem Okręgowym w L. w sprawie o sygn. akt VII U [...] wywołane były opinie biegłych, których konkluzje były skrajnie rozbieżne – część biegłych uznała skarżącego za zdolnego do pracy, część za niezdolnego. Ostatecznie, powołując się na opinię psychiatry uznano, że jest osobą trwale całkowicie niezdolną do pracy i że niezdolność ta istniała w dniu 1 września 2011 r. Pełnomocnik stwierdził, że w tej sprawie Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego psychiatry, który zapoznał się z aktami sprawy o sygn. akt VII [...] i VII U [...], przebadał skarżącego celem stwierdzenia daty powstania całkowitej niezdolności do pracy i w opinii z 19 listopada 2014 r. uznał go za całkowicie niezdolnego do pracy, wskazując, że całkowita niezdolność z prawdopodobieństwem graniczącym z pewnością powstała już w 2008 r. Pełnomocnik podkreślił, że wobec treści ww. opinii oraz daty złożenia pierwotnego wniosku o stwierdzenie nabycia prawa do emerytury, data nabycia

prawa do emerytury winna być ustalona na 28 października 2008 r., wskazując przy tym na art. 100 ust. 1, art. 116 ust. 1 oraz art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej. Pełnomocnik skarżącego stwierdził, że skarżący słusznie domaga się ustalenia prawa do emerytury od 28 października 2008 r., a to, że nie był wtedy uznany za całkowicie niezdolnego do pracy, nie świadczy o tym, że nie był nim w rzeczywistości. W konsekwencji Sąd za błędne uznał stwierdzenie Sądu, że dopiero pismo z 20 marca 2012 r. stanowiło wniosek o ustalenie prawa do emerytury na zasadach ustawy emerytalnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie należy wyjaśnić, że Sąd Najwyższy, działając jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. (por. postanowienie SN z 20 października 2016 r., I PK 59/16, LEX nr 2160130).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości prawne lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3), lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Pełnomocnik skarżącego wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnia występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego.

Wskazanie na tę przesłankę przedsądu powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane istotne zagadnienie prawne oraz wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen; dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne" (por. postanowienie SN z 1 kwietnia 2015 r., I PK 233/14, LEX nr 1678064 oraz

powołane tam orzeczenia). Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej. Wymóg ten jest uzasadniony publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienia SN z 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243, czy z 6 czerwca 2012 r., I UK 113/12, LEX nr 1675224). Z czego wynika również, że sformułowane przez skarżącego pytanie powinno zawierać problem ogólnej natury (por. postanowienie SN z 6 czerwca 2012 r., I UK 113/12, LEX nr 1675224). Istotne zagadnienie prawne, jeżeli miałoby stanowić przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, to powinno występować w rozpoznawanej sprawie. Nie można natomiast rozpatrywać kwestii prawnej oderwanej od wyjaśnionego w sprawie stanu faktycznego. W postępowaniu kasacyjnym nie jest bowiem dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi, stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) – por. postanowienie SN z 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109.

Wniosek skarżącego nie spełnia powyższych wymogów. Po pierwsze, skarżący nie określił przepisów prawa, których wykładni dotyczy wskazane przez niego zagadnienie, co uniemożliwia Sądowi Najwyższemu ocenę, czy zagadnienie to ma charakter prawny, a w dalszej kolejności czy jest istotne. Po drugie, zagadnienie to zostało sformułowane bez uwzględnienia ustaleń, które stanowiły podstawę zaskarżonego wyroku. Sąd Okręgowy stwierdził, co Sąd Apelacyjny zaakceptował, że skarżący po raz pierwszy odwołał się do treści art. 29 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych we wniosku o przyznanie prawa do emerytury złożonym w lutym 2012 r. Z kolei składając wniosek o emeryturę w październiku 2008 r. ubezpieczony odwołał się do wykonywania zawodu nauczyciela akademickiego, co zostało zakwalifikowane przez organ rentowy jako wniosek o emeryturę na zasadach przewidzianych w ustawie o szkolnictwie wyższym, nie składając przy tym wystarczających dowodów na istnienie u niego niezdolności do pracy. Organ rentowy wówczas odmówił mu prawa do emerytury nauczyciela akademickiego, co zostało uznane za rozstrzygnięcie prawidłowe prawomocnym wyrokiem. Sąd Okręgowy ustalił również, co podzielił Sąd Apelacyjny, że niezdolność do pracy ubezpieczonego została

ustalona dopiero po niemal 6 latach w wyniku przedłożenia w sądzie nowych dokumentów związanych z podjętym w późniejszym czasie leczeniem psychiatrycznym. Uwzględniając powyższe ustalenia faktyczne, sformułowany przez skarżącego problem nie znajduje oparcia w ustalonym w tej sprawie stanie faktycznym, a tym samym nie może również zostać zakwalifikowany jako zagadnienie, które występuje w sprawie (por. art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Ponadto, nie jest to problem natury ogólnej, mający znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej.

Z tych powodów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., postanowiono jak w sentencji.

Uwzględniając wniosek pełnomocnika skarżącego o przyznanie nieopłaconych kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu ze skargi kasacyjnej, o kosztach tych rozstrzygnięto na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o advokaturze (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 2368) oraz § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1714), a także art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c.